

INBJUDAN

till arbete med idépromemorior om innovationssystem för hållbar tillväxt

VINNOVAs uppgift är att främja utvecklingen av effektiva innovationssystem¹ genom finansiering av behovsmotiverad forskning, utveckling och demonstrationsprojekt på ett sådant sätt att det leder till hållbar tillväxt och utveckling för näringsliv, samhälle och människor.

UNDER HÖSTEN och nästa år kommer VINNOVA att genomföra ett programarbete om hållbar tillväxt i olika innovationssystem. Inom detta arbete kommer bland annat arbete med idépromemorior att stimuleras genom den nu aktuella inbjudan. Målet är att få en aktuell bild av behov och potential inför kommande satsningar. Varje idépromemoria skall presentera en eller flera möjliga satsningar. Efter genomförda idépromemorior avser VINNOVA att föra en öppen dialog med aktörer i olika innovationssystem om fortsatta satsningar inom området.²

Välkomna att söka bidrag är företag och organisationer i såväl näringslivet som den offentliga sektorn, FoU-organisationer samt andra intresseorganisationer. Totalt beräknas upp till ett 30-tal ansökningar å 100 000 kr beviljas. Vi ser gärna att flera aktörer samverkar redan i ansökningsfasen, och kan i sådana fall överväga högre bidrag.

SISTA DATUM för inlämnande av ansökningar är **torsdagen den 1 november 2001**.

¹ Det nätverk av offentliga och privata organisationer inom vilket produktion, spridning och användning av kunskap och teknik sker (enligt OECD).

² Observera att genomförda idépromemorior i sig inte på något sätt garanterar fortsatt finansiering. Det går givetvis att parallellt med detta programarbete söka medel för projekt **med betoning på hållbar utveckling** inom befintliga program.

Bakgrund

VINNOVA prioriterar hållbar tillväxt

VINNOVA har inom ramen för sin uppgift - att genom bidrag till forskning, utveckling och demonstrationsprojekt främja utvecklingen av effektiva innovationssystem - ett uttalat uppdrag att prioritera hållbar utveckling i ett tillväxtperspektiv. VINNOVA har idag satsningar inom följande ämnesområden: informations- och kommunikationsteknik samt dess användning, livsvetenskaper och bioteknik, tillverkning och material, transporter samt arbetslivsutveckling.

Vad är hållbar tillväxt?

Begreppet Hållbar Utveckling är vittomspännande och berör naturligtvis all utveckling. Med en Hållbar Utveckling avses här i enlighet med Bruntlandkommissionen en samhällsutveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillgodose sina behov. För att trygga en Hållbar Utveckling måste frågor kring ekologisk, social och ekonomisk utveckling beaktas tillsammans, och inte var och en för sig. Med begreppet HÅLLBAR TILLVÄXT vill VINNOVA markera en strävan efter tillväxt under samtidigt beaktande av ekologisk, social och ekonomisk välfärd.

Begreppet Hållbar Utveckling är alltså flerdimensionellt och komplext. Medan Hållbar Utveckling har ett långsiktigt tidsperspektiv har de flesta beslut som fattas i samhället en kortare horisont. Det är också en skillnad mellan de olika delarna av Hållbar Utveckling. Många ekologiska frågeställningar måste bedömas på århundradens eller årtusendens sikt, de sociala och vissa av de ekonomiska frågorna har medellångt perspektiv, medan en del ekonomiska frågeställningar har mycket kort tidshorisont. Svåra avvägningar mellan olika tidsperspektiv måste alltså göras. Härvid behövs ökad kunskap om både möjliga åtgärder och de effekter som kan förväntas av dessa.

Satsningar i vår omvärld

Det pågår idag arbete på många fronter med olika grad av fokusering på hållbarhetsbegreppet. Vissa delområden prioriteras – de som bedöms innehålla större behov av problemlösningar och/eller ha en större förbättringspotential. Mycken kraft läggs bl a ner på att ta fram metodik för att befrämja arbete mot en Hållbar Utveckling.

Policyarbete på olika nivåer pågår också i avsevärd omfattning. Den politiska ambitionen inom Hållbar Utvecklingsområdet har stärkts. Under senaste halvåret, som ordförande inom EU, har Sverige ytterligare lyft upp området på den Europeiska agendan. Det finns en uttalad potential för Europa att internationellt kunna ligga i frontlinjen för en Hållbar Utveckling.

I Sverige, liksom i andra länder, har hittills de flesta initiativ från stat respektive näringsliv inte samtidigt kunnat beakta/integrera alla de tre dimensionerna som krävs för att nå Hållbar Utveckling. Sverige ligger dock relativt väl till efter olika statliga åtgärder/ekonomiska åtaganden angående t ex ekologi och arbetsliv. Fast det finns många hinder för att vunnit kunskap ska kunna omsättas i åtgärder. Näringslivet har från att tidigare fokuserat på främst yttre miljöfrågor numera börjat lyfta upp ett bredare etikperspektiv.

Motiv och inriktning

Motiv och mål

VINNOVA ser en potential i att tidigt ta sig an frågor kring Hållbar Utveckling i ett tillväxtperspektiv, och avser därför att öka sina ambitioner inom området.

VINNOVA är nu inne i en planeringsprocess för bl.a. de program som skall starta under år 2002. För att skapa ett bra underlag till detta arbete kommer VINNOVA att ge bidrag till ett antal idépromemorior om innovationssystem för hållbar tillväxt. VINNOVAs mål med inbjudan är att få en mer preciserad bild av behov och potential för vidare satsningar.

Efter att VINNOVA fått in och behandlat de färdiga idépromemoriorna, avser verket att föra en öppen dialog med aktörer i olika innovationssystem om fortsatta insatser.

Idépromemorians inriktning!

Ansatsen att betrakta Hållbar Utveckling ur ett tillväxtperspektiv inom ett/flera innovationssystem utgör basen för aktuell inbjudan. Beroende på typ av innovationssystem som sätts i fokus och de vidare avgränsningar som görs så varierar förstås aspekterna på Hållbar Utveckling. I bilaga 1 konkretiseras innovationssystemsbegreppet via ett exempel. I samma bilaga ger VINNOVA även förslag på vilka ansatser som ansökan kan ta sin utgångspunkt i.

Varför innovationssystem?

Med innovationssystem förstås hela det nätverk av organisationer, människor och spelregler inom vilket skapande, spridning och utnyttjande av nya kunskaper och ny teknik sker. Innovationssystemsperspektivet är väl lämpat för att förstå den kunskapsgenerering och det lärande som behövs för en omställning av varu- och tjänsteproduktionen mot Hållbar Utveckling. Det handlar både om att utveckla nya varor och tjänster samt nytt teknologiskt och organisatoriskt tänkande.

I ett mer avgränsat perspektiv, såsom innovationssystem i en sektor eller på ett specifikt kunskapsområde, är möjligheterna större att mer konkret beskriva olika faktorer knutna till begreppet Hållbar Utveckling och möjligheter till satsningar.

Närmare upplysningar om ansökningsförfarandet

Vem kan söka?

Välkomna att söka bidrag till idépromemorior är företag och organisationer i såväl näringslivet som den offentliga sektorn, FoU-organisationer samt andra intresseorganisationer.

Krav på ansökan

Ansökan skall inkomma till VINNOVA på ansökningsblanketten ”SKISS till ansökan om bidrag” vilken kan laddas ner från <http://www.vinnova.se/forsk/blanketter/skiss.pdf> eller kan beställas genom kontaktpersonerna under rubriken *Närmare upplysningar*.

Istället för punkt 1-5 i ”Anvisningarna för SKISS” skall följande tydliggöras i en särskild bilaga till ansökningsblanketten (max 4 sidor):

- Aktuellt kunskapsläge, aktörläge samt samverkansformer beskrivet för ett valt innovationssystem.
- Beskrivning av hinder och möjligheter.
- Förslagets potential att bidra till Hållbar Utveckling i ett tillväxtperspektiv
- Behov av ytterligare forskning, utveckling och demonstrationer inom området.
- Sökandes roll och exempel på vilka ytterliga viktiga aktörer som behöver fångas upp.

VINNOVAs bedömningsgrunder

- Idépromemorians potential att ur ett Hållbar Tillväxt perspektiv beakta möjligheter/hinder inom ett innovationssystem.
- Avvägning mellan det tre hörnpelarna inom begreppet Hållbar Utveckling; dvs mellan ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.
- Originalitet samt nyhetsvärde

Vad beviljas?

De förslag som bäst svarar mot uppställda bedömningsgrunder kommer att beviljas bidrag om 100 000 kr. Vi ser gärna att flera aktörer samverkar redan i ansökningsfasen, och kan i sådana fall överväga högre bidrag.

Tidplan

- Ansökningsperiod 2001-09-26 —11-01
- Start av arbetet hos respektive bidragsmottagare senast 2001-12-10
- Slutrapporten VINNOVA tillhanda senast 2002-04-30

Närmare upplysningar:

Om Du har frågor är Du välkommen att kontakta :

Susanne Andersson

tele 08 4733149

e-post susanne.andersson@vinnova.se

Mats Bjurvald

tele 08 4733159

e-post mats.bjurvald@vinnova.se

Gunnar Dahlstedt

tele 08 4733011

e-post gunnar.dahlstedt@vinnova.se

Mattias Lundberg

tele 08 473178

e-post mattias.lundberg@vinnova.se

Carl Naumburg

tele 08 4733172

e-post carl.naumburg@vinnova.se

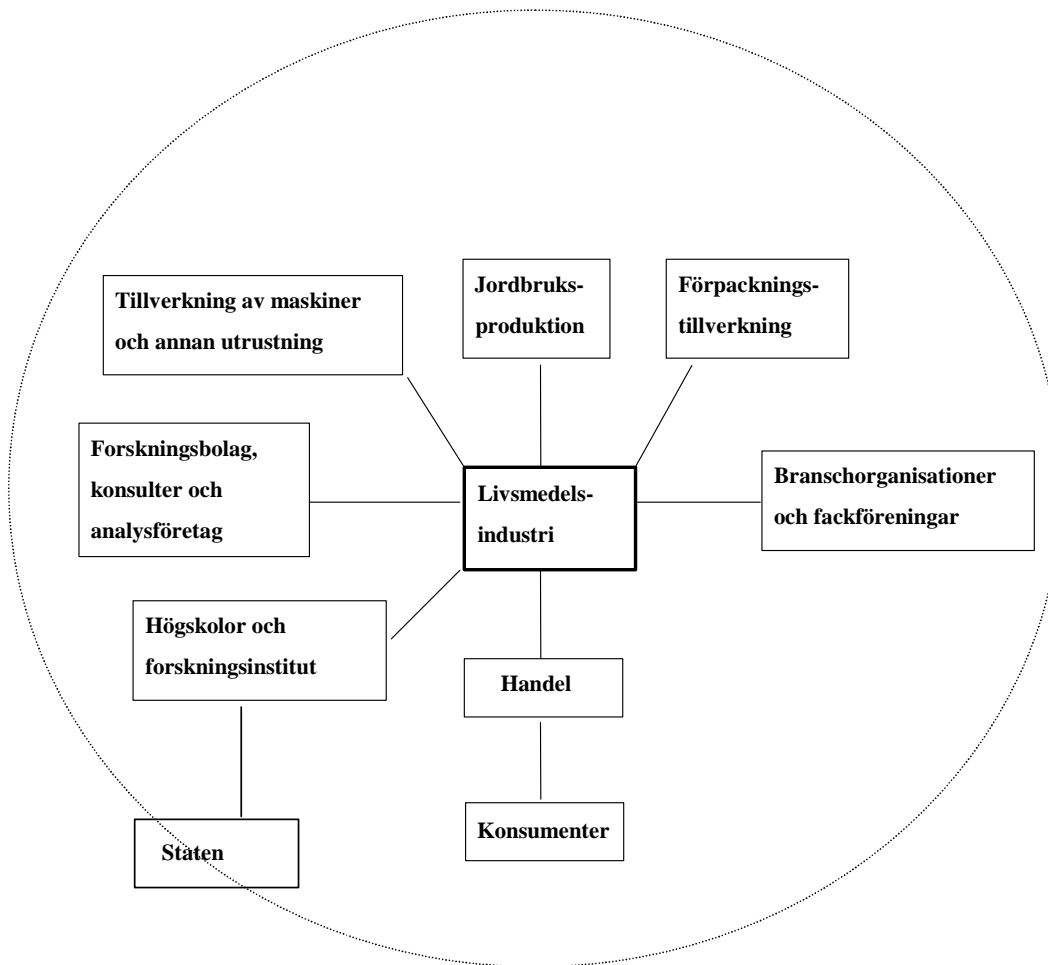
Vad är det som karaktäriserar ett innovationssystem

Nedan ges ett *exempel* på hur man kan åskådliggöra ett *sektoriellt* innovationssystem. Bilden visar ett urval relevanta typer av aktörer och vissa relationer mellan dessa.

Utgångspunkten är livsmedelsprodukter, tillverkade av livsmedelsindustrin i mitten av bilden. Kring denna finns andra kategorier som på olika sätt kan bidra till livsmedelsinnovationerna. Staten har minst två centrala roller, dels som finansiär av utbildning och forskning och dels som skapare av lagar och regelverk för alla aktörer i systemet. Relationerna mellan aktörerna är av många slag. För innovationer är en av de viktigaste typerna av relationer utvecklingsarbeten som ger aktörerna gemensamt lärande och ny kunskap, men viktiga relationer är också t.ex. rekrytering, betalning för varor och tjänster och ägande.

För innovationer finns det två särskilt viktiga drivkrafter, dels möjligheter att tjäna pengar på produktion av varor och tjänster, och dels det lärande som sker i nätverk i systemet.

Andra innovationssystem kan vara nationella eller regionala. Även organisatoriska förändringar och nya tjänster inom offentlig sektor kan förstås som innovationer.

Exempel på ansatser för idépromemoriorna!

Beroende på den typ av innovationssystem som den sökande har i fokus och de vidare avgränsningar som görs så varierar förstås aspekterna på Hållbar Utveckling. VINNOVA ger i punktform nedan exempel på vilken/vilka ansats/er en ansökan kan ta sin utgångspunkt i. En viktig faktor är förstås avvägningen mellan de tre "hörnpelarna" i det valda innovationssystemet (se *bedömningsgrunder* under *Närmare upplysningar*).

- Integrerad produktpolicy, IPP, inom ett givet innovationssystem.
- Hur kan redan idag framtagen kunskap och teknik utnyttjas maximalt ur ett Hållbar Utvecklings perspektiv?
- Drivkrafter för olika aktörer att arbeta med en Hållbar Utveckling. Vilka områden har en egen drivkraft och på vilka behöver staten agera?
- Effekter av och potentialer för olika styrmedel - nationellt och internationellt.
- Ett innovationsystems behov av kompetensförsörjning ur ett Hållbart Utvecklingsperspektiv.
- Användningen av indikatorer och nyckeltal för att nå helhetssyn på Hållbar Utveckling.
- Vilka för och nackdelar kan funktionsförsäljning innebära för att nå en Hållbar Utveckling?
- Koncept för industriella tillverkningsprocesser, med beaktande av Hållbar Utveckling.
- Trots att vi vet relativt mycket om risker, varför händer det så lite i praktiken när det gäller att omsätta vunen kunskap i nödvändiga åtgärder? Vilka är de största hindren och hur tar man sig förbi dem?
- Samband och målkonflikter mellan de tre delarna av hållbarhetsbegreppet (social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet).
- Hindrande och stödjande strukturer att framgångsrikt hantera de demografiska förhållandena i Sverige (äldre/yngre, arbetskraftsbrist/arbetslöshet, ohälsa/arbetsanpassning/vård /rehabilitering/utslagning, invandring, regionala perspektiv, m.m.).
- Betydelsen av ledarskap, genus- och jämställdhetsaspekter, mångfald/integration och/eller demokratifrågor för en Hållbar Utveckling av olika innovationssystem.